

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

Handreiking verbeterplan BPV 2016-2018

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

Algemene toelichting

Het Ministerie van OCW investeert met de kwaliteitsafspraken in de verbetering van de kwaliteit van het mbo. De kwaliteitsafspraken passen binnen de implementatie van het actieplan Focus op Vakmanschap, ontwikkelingen met betrekking tot doelmatige leerwegen, herziening van de kwalificatiestructuur en de mbo-agenda Ruim Baan voor Vakmanschap. U kunt het investeringsbudget gebruiken om met uw kwaliteitsplan op maat te werken aan kwaliteitsverbetering. In vervolg op het resultaatafhankelijk budget voor studiewaarde worden vanaf 2017 betere resultaten van de beroepspraktijkvorming beloond.

Om in aanmerking te komen voor het resultaatafhankelijk budget bpv dient u te voldoen aan de volgende drie voorwaarden:

1. In 2016 een door MBO in Bedrijf positief beoordeeld verbeterplan bpv met daarin de door de instelling SMART¹ geformuleerde beoogde resultaten voor die aspecten van de bpv die naar het oordeel van de instelling verbetering behoeven. De instelling onderbouwt in het verbeterplan de keuze voor de beoogde resultaten.
2. De instelling heeft in 2017 en 2018 naar het integraal oordeel van MBO in Bedrijf voldoende verbetering gerealiseerd bij het nastreven van de ambities.
3. Participeren in een collegiale consultatie (*peer review*) voor de bpv.

Indiening verbeterplan bpv en relatie met kwaliteitsplan

De bpv vormt één van de landelijke beleidsthema's waaraan u in uw kwaliteitsplan aandacht heeft besteed. De ambities en maatregelen uit de kwaliteitsplannen op het gebied van bpv zijn in het algemeen onvoldoende concreet en vooral gericht op verbetering van procedures en instrumenten. Op het gebied van begeleiding, matching en de aansluiting tussen het programma tijdens de bpv en het opleidingsprogramma is nog duidelijk winst te boeken. Daarom wordt u gevraagd in het verbeterplan bpv aandacht te besteden aan die aspecten van de bpv.

U dient vóór 1 september 2016 een verbeterplan bpv in, dat door MBO in Bedrijf wordt beoordeeld. Des te eerder u uw verbeterplan bpv indient, des te eerder u de beoordeling ontvangt. MBO in Bedrijf koppelt vóór 1 november zijn bevindingen aan u terug, waarna u tot 1 december de gelegenheid heeft een aangepast, definitief verbeterplan bpv in te dienen. MBO in Bedrijf adviseert de Minister van OCW vóór 1 januari 2017 over haar oordeel over de definitieve verbeterplannen bpv. De mbo-instellingen ontvangen een beschikking met het besluit van de minister op het advies van MBO in Bedrijf.

Over de uitvoering van het kwaliteitsplan (inclusief de bpv) brengt u jaarlijks vóór 1 maart een voortgangsrapportage uit als onderdeel van het jaarverslag. Vóór 15 augustus 2017 en 2018 geeft u in een resultatenrapportage bpv een overzicht van de tot dat moment bereikte resultaten voor verbetering van de bpv. MBO in Bedrijf beoordeelt of u voldoende verbetering heeft gerealiseerd en adviseert de minister hierover. De minister besluit op het advies. OCW/DUO zorgt voor uitbetaling van de resultaatafhankelijke beloning aan de mbo-instellingen die daarvoor in aanmerking komen in december 2017 en december 2018.

Beoordeling van de resultaten en verdeling van het resultaatafhankelijke budget

MBO in Bedrijf beoordeelt in 2017 en 2018 met behulp van het beoordelingskader voor de resultaten of de instelling voldoende of goede verbetering heeft gerealiseerd op de beoogde

¹ Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden of anderszins meetbaar, aantoonbaar en verifieerbaar.

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

resultaten. De beoordeling van MBO in Bedrijf is integraal. Een integraal oordeel betekent: inhoudelijk alles overziend én rekening houdend met de aspecten van de bpv waarop de gerealiseerde resultaten betrekking hebben, de grootte van de verbetering van de resultaten, het bereik van de resultaten (het aandeel van de studenten die baat hebben bij de verbeterde resultaten) en het belang dat aan de resultaten wordt gehecht. Om te beoordelen of de resultaten (voldoende) zijn behaald, neemt MBO in Bedrijf zowel kwantitatieve als kwalitatieve bronnen mee.

Het resultaatafhankelijke budget wordt verdeeld over de instellingen die tenminste voldoende verbetering hebben gerealiseerd. Om te stimuleren dat mbo-instellingen creatieve, innovatieve ambities formuleren om zo de kans om in aanmerking te komen voor de maximale beloning te vergroten, wordt onderscheid gemaakt in drie groepen: instellingen die onvoldoende resultaat hebben geboekt, verdienen geen resultaatafhankelijke beloning en instellingen die een goed resultaat hebben behaald, tellen met een hogere factor mee in de verdeling van de toe te kennen resultaatafhankelijke beloning dan instellingen die een voldoende resultaat hebben gerealiseerd. In het beoordelingskader van de resultaten wordt een eenduidige formulering opgenomen van de norm waaraan de resultaten van de instelling moeten voldoen om te worden geclassificeerd als voldoende respectievelijk goed. Bij de verdeling van dit budget wordt rekening gehouden met de grootte van de instelling.

Doel handreiking en leeswijzer

OCW heeft deze handreiking ontwikkeld als hulpmiddel voor het maken van een verbeterplan bpv in het kader van de kwaliteitsafspraken mbo.

De eisen die worden gesteld aan het verbeterplan bpv staan in de hoofdlijnen van de beoordelingskaders die als bijlage is gevoegd bij de brief aan de mbo-instellingen van 18 maart over de resultaatafhankelijke beloning van de bpv jl. Korthedshalve wordt daar in deze handreiking naar verwezen. Zowel de brief aan de mbo-instellingen als de twee bijlagen met de hoofdlijnen van de beoordelingskaders en het uitgewerkt tijdpad kunt u ook vinden op www.kwaliteitsafsprakenmbo.nl.

Ook voor meer algemene informatie over de procedure en de subsidievoorwaarden kunt u terecht op de website www.kwaliteitsafsprakenmbo.nl. Voor informatie over de bpv kunt u gebruik maken van de specifieke aanvullingen van de instellingsrapportage en de mbo-scanner over de bpv (zie www.mboscanner.nl).

De bijlagen bevatten een voorbeeld van de resultatenrapportage en is ter oriëntatie een samenvatting van het wettelijk kader voor de bpv. Verbeteringen van de bpv die leiden tot het voldoen aan de wettelijke eisen komen niet voor de resultaatafhankelijke beloning in aanmerking.

Leidraad voor het verbeterplan bpv 2016-2018

Het verbeterplan bpv bevat de volgende onderdelen:

1. Analyse van de beginsituatie, gebaseerd op de beschikbare relevante informatie. Op basis van de analyse bepaalt de instelling de eigen opgave: de verbeterpunten.
2. De instelling vertaalt de verbeterpunten naar zo SMART² mogelijk geformuleerde beoogde resultaten (ambities) voor 2017 resp. 2018 met passende indicatoren, en
3. Overzicht van de maatregelen en de wijze waarop die geïmplementeerd worden om de beoogde resultaten te realiseren.

² Of anderszins meetbaar, aantoonbaar en verifieerbaar.

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

Op grond van uw analyse van de eigen, specifieke context en beginsituatie kiest u passende ambities (beoogde resultaten) die aansluiten bij de opgave voor de instelling zoals die uit de analyse naar voren komt.

In de analyse vragen we u om in elk geval aandacht te besteden aan de volgende aspecten van de bpv: programma, matching en begeleiding. Indien uit de analyse van uw beginsituatie blijkt dat deze aspecten geen verbetering behoeven, kunt u ook kiezen voor andere aspecten. U dient dan wel met behulp van uw analyse van de uitgangssituatie te motiveren waarom u op deze aspecten geen ambitie formuleert. Dus: pas toe of leg uit.

Voor het meten van de beoogde resultaten kiest u passende valide en betrouwbare indicatoren. De beperkingen van het werken met indicatoren wordt onderkend: niet alles wat waardevol is, kan gemeten worden. Daarom worden instellingen uitgenodigd concrete resultaten en indicatoren in te bedden in een kwalitatieve beschrijving van hun beoogde resultaten.

U stelt bij de beoogde resultaten passende verbetermaatregelen op. U hebt de ruimte om daarbij uw eigen werkwijze te kiezen. Het gaat erom dat de resultaten in 2017 en 2018 laten zien dat de kwaliteit van de bpv ten opzichte van de uitgangssituatie is verbeterd. De ordening in onderstaande figuur is een voorbeeld.

Voorbeeld indeling verbeterplan BPV

	Programma	Matching	Begeleiding
	<i>Integrale visie op de BPV</i>			
Analyse huidige situatie - Bijv. SWOT				
Beoogde resultaten (SMART)	- per indicator - ... - ...	- per indicator - ... - ...	- per indicator - ... - ...	- per indicator - ... - ...
Maatregelen	- Maatregel 1 - Maatregel 2 - Maatregel 3	- Maatregel 1 - Maatregel 2 - Maatregel 3	- Maatregel 1 - Maatregel 2 - Maatregel 3	- Maatregel 1 - Maatregel 2 - Maatregel 3
Implementatieplan	Integraal implementatieplan			

Figuur: Voorbeeld indeling verbeterplan bpv.

In uw verbeterplan omschrijft u per aspect de beoogde resultaten die u in 2017 en 2018 wilt boeken. Van belang is dat u een scherp onderscheid maakt tussen doelen (beoogde resultaten) en middelen (maatregelen). Zowel doelen als maatregelen moeten te beoordelen zijn. Maatregelen in de voorwaardelijke sfeer (bijvoorbeeld registratie, vastleggen van afspraken) en in de sfeer van procesverbeteringen (bijvoorbeeld organisatorische maatregelen) kunnen helpen om de beoogde resultaten te bereiken. Echter, de resultaten van deze maatregelen zelf zijn als zodanig geen beoogd resultaat. Daar komt bij dat zaken die ertoe bijdragen dat wordt voldaan aan de wettelijke vereisten niet voor de resultaatafhankelijke beloning in aanmerking komen.

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

- Resultaten kunnen betrekking hebben op de gerealiseerde verbetering van de tevredenheid van belanghebbenden, bijvoorbeeld de tevredenheid van studenten over (begeleiding bij de) matching, begeleiding door de instelling en het leerbedrijf tijdens de bpv-periode en over het contact vanuit de instelling en de voorbereiding op de stage, bpv-opdrachten die aansluiten bij het niveau en de fase van de opleiding, bpv-opdrachten die aansluiten bij de leerdoelen van de student, de mate van tevredenheid over hoe de ervaringen in de bpv gebruikt worden in (de rest van) de opleiding en de tevredenheid van de leerbedrijven over het nakomen van gemaakte afspraken vanuit de instelling.

Ad 1) Leidraad analyse huidige situatie met beschikbare, relevante informatie

- Voor uw analyse van (de resultaten van) het instellingsbeleid bpv kunt u een SWOT-analyse gebruiken, maar andere analyses zijn ook mogelijk.
- Uw analyse van de huidige situatie voert u uit met de beschikbare, relevante informatie.
- In uw analyse gaat u in elk geval in op de aansluiting tussen het programma tijdens de bpv en het opleidingsprogramma binnen de mbo-instelling, begeleiding en matching. Daarnaast kunt u ook ingaan op andere aspecten van de bpv.
- Bij uw analyse kunt u specifieke onderdelen van uw (integrale) visie die voor de kwaliteit van de bpv essentieel zijn, (beknopt) expliciteren.
- Een goede analyse betekent dat de beschikbare informatie over de kwaliteit van de bpv benut wordt. Zo kunt u bij de analyse en het formuleren van uw beoogde resultaten gebruik maken van informatie uit landelijke openbare registraties. Het Ministerie van OCW ontsluit deze gegevens via een rapportage per instelling en de mbo-scanner³ die wordt aangevuld met informatie over de (resultaten van de) bpv. Denk daarbij aan de JOB-monitor 2016. Van de enquêtes onder leerbedrijven die door SBB worden afgenomen, komen de eerste resultaten in mei/juni 2016 voor de mbo-instellingen beschikbaar, met vermelding van de betrouwbaarheid met het oog op het gebruik binnen de instelling (voor bijvoorbeeld domeinen). Als de resultaten gebaseerd zijn op een kleine respons, dient zorgvuldig afgewogen te worden of en hoe de resultaten gebruikt kunnen worden.
- De uitkomsten van tevredenheidsonderzoeken zoals de JOB-monitor zijn in eerste instantie bedoeld als startpunt voor een dialoog tussen betrokkenen. In acht dient te worden genomen dat tevredenheid niet alleen wordt bepaald door omstandigheden op een instelling of opleiding, maar ook in grote mate door overige factoren.
- Naast de landelijke registraties heeft u wellicht eigen onderzoeken en registraties binnen uw instelling als bron beschikbaar. Bij uw analyse kunt u ook de oordelen van de inspectie en uw eventuele eerdere ervaringen met verbetering van de bpv betrekken.
- Uw analyse levert een beschrijving op van de opgave voor de instelling: een overzicht van de verbeterpunten zoals die uit de analyse naar voren komen.

Ad 2) Leidraad verbeterpunten en beoogde resultaten

- De analyse van de beginsituatie vormt de basis voor het kiezen van de eigen verbeterpunten (de opgave) en de beoogde resultaten. Voor de rapportages in 2017 en 2018 over de gerealiseerde resultaten worden de door u gekozen indicatoren opnieuw gemeten om de voortgang en verbetering zichtbaar te maken. Daarmee kan MBO in Bedrijf beoordelen of de beoogde resultaten behaald zijn.
- Als u bij uw analyse van uw uitgangssituatie ten aanzien van de verschillende aspecten programma, matching en begeleiding tot de conclusie komt dat voor een bepaald aspect geen verbetering noodzakelijk is, legt u dat uit. Ook kunt u eventueel beargumenteren waarom uw analyse leidt tot de keuze voor verbetering op een ander (extra) aspect.
- U kunt desgewenst een verschil aangeven in het belang dat u –gegeven uw uitgangssituatie en uw normen/visie- aan diverse verbeterpunten hecht.
- Het verbeterplan bpv wordt op instellingsniveau ingediend, waarbij u de drie genoemde aspecten (programma, matching begeleiding) kunt gebruiken om de beoogde resultaten te

³ Zie www.mbosscanner.nl.

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

clusteren. Beoogde resultaten kunnen eventueel betrekking hebben op een combinatie van sectoren, domeinen, niveaus, BOL/BBL etc. Hierbij kunt u ingaan op specifieke verbeteringen die doelgroepen betreffen zoals jongeren in een kwetsbare positie. De keuze hiervoor is aan u, met als voorwaarde dat u deze vanuit de analyse van de uitgangssituatie kunt onderbouwen.

- U onderbouwt met uw analyse waarom u kiest voor bepaalde verbeteringen bij bepaalde groepen van opleidingen/domeinen en niet bij andere. Uw ambitie kunt u goed formuleren als: alle clusters van opleidingen tenminste aan norm x voldoen. Daarmee kadert u de te nemen maatregelen om het beoogde resultaat in tot die clusters van opleidingen die nog niet aan de norm voldoen, tegelijkertijd borgend dat de overige clusters de komende jaren aan de norm blijven voldoen.
- Het is in uw belang om de beoogde resultaten zo concreet en SMART of anderszins meetbaar, aantoonbaar en verifieerbaar mogelijk te formuleren. Dat helpt u om de realisatie van de resultaten transparant te maken. U beschrijft de meetmethode en de gebruikte bronnen zo, dat daarover in de loop van 2017/2018 geen discussie kan ontstaan.
- Voor het meten van de beoogde resultaten kiest u passende en betrouwbare indicatoren. U maakt duidelijk hoe de integriteit van de indicatoren en meetmethodes geborgd wordt zodat het risico op misbruik of oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan. Daarbij kunt u gebruik maken van de auditmethodieken die uw instelling al hanteert. Zo draagt het onafhankelijke verzamelen en/of valideren (bijvoorbeeld door triangulatie) van de informatie voor de meting, bij aan de gewenste betrouwbaarheid en validiteit.
- U neemt geen middelen/maatregelen op als beoogde resultaten. Het gaat erom dat uit de resultaten in 2017 en 2018 blijkt dat de kwaliteit van de bpv is verbeterd. Bij het formuleren van uw beoogde resultaten voor 2017 en 2018 houdt u rekening met de beperkte tijd die beschikbaar is om verbetering te realiseren.
- De beoogde resultaten dienen ambitieus en haalbaar te zijn gesteld. Maak gebruik van (eigen, landelijke en/of openbare) referenties om het ambitieniveau te onderbouwen. Bij de keuze voor een passende ambitie besteedt u aandacht aan het bereik van de beoogde verbeteringen voor een bepaald aspect door aan te geven hoeveel van de studenten baat heeft bij de beoogde verbeteringen. Ook kunt u aangeven dat u een evt. verschillend belang hecht aan het beoogde resultaat/aspect.

Ad 3) Leidraad maatregelen en implementatieplan

- Geef in het verbeterplan bpv een overzicht van de voorgenomen maatregelen om de beoogde resultaten te realiseren.
- De beoogde resultaten moeten realiseerbaar zijn met de voorgenomen maatregelen.
- Neem voor de beoogde resultaten in het verbeterplan een planning op.
- Beschrijf in het verbeterplan op welke wijze de maatregelen in het verbeterplan worden geïmplementeerd. Maak in die beschrijving duidelijk wie betrokken is en welke verantwoordelijkheden zij hebben (hoe de aansturing plaatsvindt, hoe de resultaten worden gemonitord en geborgd en hoe de communicatie en het overleg met in- en externe belanghebbenden (bijvoorbeeld relatiebeheer met leerbedrijven) plaatsvindt.
- Laat zien wat van de verbetermaatregelen voor de bpv binnen uw mbo-instelling centraal wordt uitgevoerd en waar bij de implementatie beleidsruimte op decentraal niveau ligt, bijvoorbeeld bij de onderwijsteams. Hierbij kunt u denken aan de afstemming van de bpv op de opleidingsprogramma's (sector, niveau, leerweg, verblijfsjaar) en/of op de evt. specifieke (begeleidings- en beoordelings)vraag van (groepen) studenten.
- Geef aan waar bestaande structuren benut kunnen worden voor het implementeren van de voorgenomen maatregelen.

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

Bijlage 1 Een voorbeeld van de resultatenrapportage bpv

Onderstaande tabel biedt een voorbeeld van de weergave van de bpv-resultaten. Jaarlijks vóór 15 augustus stuurt elke instelling een overzicht van de behaalde resultaten aan het Ministerie van OCW. Deze resultatenrapportage bpv zet de behaalde resultaten af tegen de beoogde resultaten die in het verbeterplan zijn vastgelegd.

	Programma	Matching	Begeleiding	Eventueel ander aspect
Uitgangssituatie 2016	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
Beoogde resultaten 2017	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
Behaalde resultaten 2017	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
Beoogde doelen 2018	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.
Behaalde doelen 2018	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.	1. 2. 3.

In het verbeterplan bpv beschrijft u voor elk beoogd resultaat het bereik, definitie van de indicator met de gebruikte bron voor de indicator, de meetmethode en de wijze waarop u de integriteit van de meetmethode heeft geborgd. U kunt eventueel aangeven welk belang u hecht aan dit beoogde resultaat /aspect.

In de resultatenrapportage bpv beschrijft u voor elk behaald resultaat het gerealiseerde bereik in relatie tot de in het verbeterplan geformuleerde beoogde resultaat. U vermeldt evt. bijzonderheden bij de uitvoering van de meetmethode. Voor zover van toepassing gaat u in de resultatenrapportage bpv in op het belang dat u in het verbeterplan bpv heeft gehecht aan het beoogde resultaat/aspect.

Handreiking verbeterplan bpv 2016-2018

Bijlage 2 Wettelijke vereisten voor de bpv

Leren in de beroepspraktijk	
<i>Aspect 1.9: Beroepspraktijkvorming*</i> <i>De opleiding bereidt de studenten en leerbedrijven voldoende voor op de beroepspraktijkvorming, zorgt voor een passende plaatsing en werkinhoud, maakt voldoende afspraken met het leerbedrijf over hun begeleiding, volgt en bewaakt de uitvoering van de afspraken en zorgt voor reflectie op de leerervaringen.</i>	
1.9.1 Voorbereiding studenten en bedrijven	De studenten weten voorafgaand aan de bpv wanneer en in welke omvang deze plaatsvindt, welke opdrachten zij moeten uitvoeren, hoe de begeleiding vanuit de instelling en in het leerbedrijf is geregeld en waarop zij beoordeeld worden. Voor de bpv-bedrijven is het doel van de bpv duidelijk, zowel in organisatie, opdrachten als begeleiding en beoordeling.
1.9.2 Plaatsing	De opleiding draagt zorg voor het vinden van een bpv-plaats. Studenten voeren de beroepspraktijkvorming uit op een door een bij de opleiding en de leerwensen en –mogelijkheden passende en erkende bpv-plaats. In het leerbedrijf voeren zij werkzaamheden uit en maken zij opdrachten die passend zijn bij de aard en het niveau van de opleiding en de ontwikkeling en wensen van de student.
1.9.3 Begeleiding door het bedrijf	Het bedrijf begeleidt de student op de met de opleiding afgesproken wijze. De begeleiding is afgestemd op de mate van zelfstandigheid van de student en voorziet in geleidelijke overgang naar de bij het niveau van de opleiding passende mate van zelfstandig werken. De begeleiding voorziet in een regelmatige terugkoppeling op de werkzaamheden en het functioneren van de student. De opleiding is op de hoogte van de feedback die het bedrijf geeft op de individuele prestatie van de student.
1.9.4 Begeleiding door de opleiding	De opleiding begeleidt en bewaakt op afstand in voldoende mate de voortgang van de leerresultaten van studenten. Knelpunten worden tijdig gesignaleerd en opgelost. Begeleiders van de opleiding hebben regelmatig contact met de bpv-plaats over de inhoud van de bpv en de voortgang van de student. De opleiding is bereikbaar voor bedrijven bij vragen of problemen. De opleiding organiseert momenten waarop reflectie op de ervaringen van de student plaatsvindt teneinde de leerervaringen te verbreden, in verband te brengen met het theoretisch deel van de opleiding en beter inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het eigen beroepsmatig functioneren. De feedback wordt eventueel gevolgd door aanpassingen in het leren in de beroepspraktijk.